

На основу члана 29. став 2. Закона о Националном оквиру квалификације Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 27/18, 6/20 и 129/21 – др. закон), члана 17. став 1. и члана 24. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 74/12 – исправка УС, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

министар просвете, науке и технолошког развоја доноси

РЕШЕЊЕ

О УСВАЈАЊУ СТАНДАРДА КВАЛИФИКАЦИЈЕ „ТЕХНИЧАР БЕЗБЕДНОСТИ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА“

1. УСВАЈА СЕ стандард квалификације „Техничар безбедности железничког саобраћаја“, који је одштампан у Прилогу 1. овог решења и чини његов саставни део.
2. Ово решење објавити у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”.

Број: 611-00-380/2022-18

У Београду, 08. април 2022. године

**ПРВИ ПОТПРЕДСЕДНИК
И МИНИСТАР**

Бранко Ружић

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ТЕХНИЧАР БЕЗБЕДНОСТИ
ЖЕЛЕЗНИЧКОГ
САОБРАЋАЈА

Београд, 2022.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације	ТЕХНИЧАР БЕЗБЕДНОСТИ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА
---------------------	--

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОК ¹ / ISCED-F 2013	0716 Моторна возила, бродови и ваздухоплови
Ниво НОКС -а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	НОКС 1
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	Ниво 5 НОКС-а Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	8312.08 Прегледач железничких кола 8312.03 Возовођа – спроводник воза 3119.07 Техничар железничког саобраћаја
Стандард занимања ⁴	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС- у, усклађен је са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Техничар безбедности железничког саобраћаја са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл.50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Техничар безбедности железничког саобраћаја.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације	<p>Техничар безбедности железничког саобраћаја спроводи технички преглед вучених возила, појединачно и у возовима, контролу исправности састава воза, врши пробу кочница, контролу безбедности товарења и осигурања товара теретних кола, сачињава обавезне евиденције које води железнички превозник, те извршава специфичне техничко-оперативне поступке у ситуацијама које могу да угрозе безбедност саобраћаја или да утичу на функционалност вучених возила.</p> <p>Обучен је за: проверу исправности вучених возила и отклањање мањих кварова на вученим возилима; попуњавање одговарајуће документације о техничкој исправности вучених возила, појединачно и у возовима; праћење и контролу рада кочионе опреме вучених возила при вршењу проба кочница; преглед товарених теретних кола; попуњавање пропратних исправа воза које железнички превозник мора да води у вези састава воза и кочења; обезбеђивање воза од самопокретања и реаговање у случају несреће или незгоде, у складу са процедурама и овлашћењима.</p> <p>Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговању културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у иницирању и реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.</p> <p>Активно доприноси неговању толеранције, људских права, културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.</p> <p>Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, техничару безбедности железничког саобраћаја омогућава запошљавање и наставак школовања.</p>
Компетенције	<ul style="list-style-type: none">- Технички преглед вучених возила, појединачно и у возовима;- Контрола исправности састава воза и вршење пробе кочница;- Контрола безбедности товарења и осигурање товара теретних кола;- Сачињавање евиденција железничког превозника у вези са саставом и кочењем воза;- Кључне компетенције.⁵

⁵ На основу: Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета („Службени гласник РС“, бр. 117/13)

По стеченој квалификацији лице ће бити у стању да:

Знања

- опише систем железнице, врсте возова и организацију саобраћаја железнице;
- наведе конструктивне и техничке карактеристике вучених возила;
- опише процедуру прегледа вучених возила и наведе основна функционална испитивања и контроле које се обављају при прегледу вучених возила;
- наведе врсте и најчесталије узроке неисправности на склоповима, деловима, уређајима и инсталацијама вучених возила;
- објасни садржај техничке документације и врсте евиденција техничке исправности вучених возила, прописане за техничко-колску делатност;
- наведе главне конструктивне елементе железничке пруге;
- објасни правила састављања воза;
- објасни врсте, начин и поступак пробе кочница, као и овлашћења лица које руководи процесом пробе кочница;
- објасни начин поступања у случају квара појединих функционалних елеманата и склопова вучених возила при вршењу пробе кочница;
- наведе карактеристике товарних јединица и начин коришћења товарног прибора;
- објасни начин правилног товарења теретних кола за одређене врсте терета узимајући у обзир услове којима се осигурава безбедност саобраћаја у експлоатацији и спречава оштећење робе и кола;
- разликује врсте пропратних исправа воза, њихову намену као и поступак испостављања и примопредаје пропратних исправа воза;
- објасни прописан начин извршавања маневарских послова - заквачивање и отквачивање возила;
- објасни улогу и значај маневарских послова и организацију маневарског рада у међустаницама;
- наведе дужности возног особља у службеном месту и на отвореној прузи;
- опише показатеље (из сигурносних евиденција, извештаја о уоченим неправилностима и сл.) релевантне за унапређивање квалитета и стандарда рада, као и за спровођење додатних анализа аспеката безбедности железничког саобраћаја;
- наведе саобраћајне прописе и објасни њихову примену у осигурању безбедности саобраћаја возова, укључујући прописе за случај несреће и незгоде;
- опише мере безбедности и заштите здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и њихову примену у техничко - колској делатности;

Вештине

- изврши технички преглед вучених возила појединачно: пре утовара, односно употребе; после утовара, односно пре додавања возу; после истовара, односно употребе и др., у складу са прописаним процедурама;
- изврши технички преглед вучених возила у возовима: у полазним, пролазним (успутним), прелазним и крајњим станицама;
- препозна индикаторе неправилног рада и поступа у складу са прописаним процедурама у случају техничке неисправности кола;
- предузима прописане мере у случају заустављања воза због неправилности и сметњи;
- анализира и процењује недостатке и неисправности вучених возила са аспекта угрожавања безбедности железничког саобраћаја;
- попуни документацију о техничкој исправности вучених возила (техничко-колски обрасци и листице);
- контролише исправност састава воза;
- руководи процесом пробе кочница, те прати и контролише рад кочионе опреме вучених возила при вршењу проба кочница;
- отклони кварове на вученим возилима при вршењу проба кочница у складу са својим овлашћенима и прописаним процедурама;
- даје сигналне знаке код пробе кочница у складу са прописаним процедурама;
- прорачуна масу воза, као и стварну и потребну кочну масу воза;
- изврши преглед товарених теретних кола (прегледа осигурање терета, проверава равномерност распоређеног терета, проверава прекорачење дозвољене носивости кола, прегледа стање носећих гибњева);
- ручно или применом ИКТ-а попуни пропратне исправе воза и води евиденције кола у складу са одговарајућим процедурама;
- врши корекцију пропратних исправа воза;
- извршава специфичне техничко-оперативне поступке од значаја за безбедност железничког саобраћаја и функционисање техничко-колске службе и то: заквачује и отквачује локомотиве, те по потреби спроводи маневрисање у међустаницама; даје прописане сигналне знакове сталних, ручних и преносних сигнала; обезбеђује воз од самопокретања унутар станичног подручја и на отвореној прузи и др.;
- реагује у случају несреће или незгоде у складу са прописаним процедурама, односно овлашћењима;

Вештине

- успешно управља процесом учења, унапређује своју каријеру и компетенције на основу сопственог искуства, праћења ефикасности, безбедности и економичности техничких поступака које спроводи у циљу осигурања безбедног транспорта, односно исправности и погодности вученог возила, као и на основу сарадње са колегама
- делотворно комуницира на матерњем и једном страном језику у професионалном и ванпрофесионалном контексту, укључујући коришћење терминологије из делатности железничког превоза путника/терета и пратећих активности у саобраћају у комуникацији са сарадницима;
- ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за техничара безбедности железничког саобраћаја;

Способности и ставови

- самостално, одговорно, уредно и прецизно обавља поверене послове у складу са прописима, професионалним стандардима и нормативима у делатности железничког превоза путника/терета и пратећих активности у саобраћају;
- ефикасно планира и организује време и активности поштујући рокове;
- прилагођава се на промене у радном процесу, уочава проблеме и учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандартних послова;
- благовремено и засновано доноси одлуке о угрожености безбедности железничког саобраћаја;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности уређаја и алата које користи при обављању техничко-колске делатности;
- увиђа значај и улогу људског фактора у безбедности железничког саобраћаја и превенцији саобраћајних незгода;
- ефикасно примењује ИКТ за прикупљање података, у реализацији задатака и вођењу прописаних евиденција за техничко-колску делатност;
- увиђа потребу перманентног усавршавања из делокруга рада, те показује спремост да правовремено примењује новине у постојећим прописима и технолошким стандардима;
- промовише принцип ефикасног коришћења енергије и одрживог развоја;
- испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице;
- испољава одговоран однос према здрављу и заштити околине и спреман је да се на том пољу ангажује.

<p>Начин провере остварености исхода учења</p>	<p>Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.</p> <p>Оцењивање је описно и бројчано.</p> <p>Бројчане оцене ученика су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одличан (5), - врло добар (4), - добар (3), - довољан (2) и - недовољан (1). <p>Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.</p> <p>Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).</p> <p>Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на стручној матури.</p>
--	--

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

<p>Квалификације реализатора програма</p>	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), а изузетно одговарајуће образовање - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), односно - средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања; <p>За наставника практичне наставе одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или - нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно мајсторско образовање са петогодишњим радним искуством у струци), уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.
<p>Организација надлежна за издавање јавне исправе</p>	<p>Средње стручне школе</p>